САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Штодзенная газэта.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі

Менск, Петрапаўлаўская, № [illegible] ... Гасьцінца.

[illegible]

ДРУГІ ГОД ВЫДАНЬНЯ

ВЫДАНЬНЕ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ.

№ 291 (401) Аўторак 27-га сьнежня 1921 г.

Падцягніцеся!

У сёньняшнім нумары на-ай газэты мы зьмяшчаем одку наступленьня харчовага адатку па Беларусі на 19 нежня.

З гэтай сводкі відаць, што Менскім павеце выпаўнена: 70,4 проц.,

У Барысаўскім - 71,8 „
У Ігуменскім - 67,1 „
У Бабруйскім - 52,3 „
У Слуцкім - - 65,3 „
У Мазырскім - 55,5 „

сяго харчовага падатку, калі чыць кантрольную лічбу за 00 процантаў. У сярэднім жа а ўсёй Беларусі выпаўнена 4, 2 проц.—лічба, якая наво зіць нас на пужлівыя думкі.

Нам ясна толькі адно, што татнія дні да 1-га студзеня я змогуць даць тых 100 проц., б якіх мы гаварылі і пісалі аней, нават калі б на мясцох ылі найвялікшыя патугі з оку ўсяго харчовага і савецага апарату.

Дзеля гэтага тэрмін харчовага двухтыднёвіка трэба працягнуць і на студзень.

Па вестках, якія ў нас маюцца, Народны Камісарыят Харчаваньня Беларусі так і зрабіў, *назначыўшы 15 студзеня апошнім тэрмінам для здачы падатку.*

Месцам жа неабходна прыняць да ведама, што расхлябанасьць, няпэўнасьць і слабасьць недапусьцімы. Працаўнікі харчовых органаў павінны напружыць усе свае сілы, валасныя выканаўчыя камітэты, і асабліва іхныя старшыні, павінны адказваць за невыпаўненьне загаду т. т. Леніна і Калініна.

І няхай, хоць і пазьней крыху, але выпаўняць гэты баявы загад. Няхай зьбяруць усе 100 процантаў.

Няхай памятаюць словы т. Леніна, што пытаньне аб паступленьні падатку—ёсьць пытаньне жыцьця для Савецкай Рэспублікі.

Усерасейскі Зьезд Саветаў.

(Ранічнае пасяджэньне).

Пасьля адчыненьня пасяджэньня абвяшчаецца рэзалюцыя па кладу Леніна гэткага зьместу: ыслухаўшы справаздачу Ўсерасейскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў, 9-ты Зьезд аветаў зусім знаходзе правідлоай працу рабоча-сялянскага Урау, як у галіне замежнай, гэтак ўнутранай палітыкі. Рэзалюцыя прымаецца аднагалосна.

Выступіўшы пасьля з дакладам аб змаганьні з голадам таршыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Калінін каза, што голад, які абхапіў у няперашнім годзе вялікую частку эспублікі, у старой царскай Расеі ня быў для расейскага сялянства выпадковым зьявішчам. Расея знаходзілася ў становішчы оладу ў 1998 і 1911 гадох. Нагул, на працягу 20 гадоў краіна перажыла 4 вялікіх голады. Калі падрабязна вывучыць гісторыю галодных гадоў, дык выявіцца, што кожныя тры гады ў Расеі быў сярэдні голад, кожныя 5 ялікі, кожныя 10—выключны і амаль праз год частковыя галадоўкі. Галоўная прычына голаду—сухмень, вымачкі, навала саранчы, рух пяскоў. Голад зьяўляецца асаблівасьцю адсталых эканамічных адносін дзяржаў Эўропы, напрыклад, галадуе цяпер толькі на грунце сацыяльных адносін, пры прамысловым перавырабе. Голад у Расеі меў і сацыяльны грунт, заганяючы селяніна ў эканамічны прыгон к памешчыку і фабрыканту, калі апошні, каб заўладаць такім селянінам, даваў яму пазыку. Царызм змагаўся з голадам пастолькі, паколькі гэта спасала яго ад апаскі простага нападу селяніна. Гэта грунтоўныя прычына, якая праходзе чырвонай ніткай па ўсёй гісторыі царызму ў яго барацьбе з голадам.

Голад 21 га году ня быў для нас нечаканым. Пачынаючы з 1914 га году мы прыкмячаем сыстэматычнае горшаньне сельскай гаспадаркі. Вайна асабліва рэзка адбівалася на сялянскай гаспадарцы, калі працаўнікі да апошняга былі на фронце. У шмат мясцох прапалі цэлыя рабочыя сэзоны. 1920 год выяўна напамінаў аб блізкай бядзе. У галадуючых губэрнях у прайшоўшым годзе ўрод быў дрэнны. У ліпені бягучага году стала ясна, што частка найбольш урадлівых губэрняў абхвачана голадам. У гэты ж час быў утвораны Усерасейскі Камітэт Дапамогі галадуючым пры Ўсерасейскім Цэнтральным Выканаўчым Камітэце. Калі ў ліпені лічылася 10 мілёнаў галадуючых дык цяпер іх ня менш 22 мілёнаў чалавек. Апрача таго, каля 5 мілёнаў чалавек на краю поўнага голаду. Нашае галоўнае і грунтоўнае заданьне было —дапамагчы засеяць азімы хлеб у раёнах, абхвачаных бядой На гэту кампанію былі зьвернены ўсе ўстановы Савецкай ўлады. Дзякуючы патугам, мы поўнасьцю сабралі 12 мілёнаў пудоў насеньня, неабходнага для галадуючых губэрняў. 11 мілёнаў пудоў пасьпелі якраз у час перакінуць і засеяць. Цяпер перад намі яшчэ большае заданьне— падгатоўка яравой кампаніі. Яравога насеньня патрабуецца 25 мілёнаў пудоў. Да загатоўкі гэтага насеньня ўжо зроблены крокі: адбываецца збор насёнаў, ачыстка, сарціроўка. Апрача наладжаньня гэтых дзьвёх насёнавых кампаніяў у заданьне Цэнтральнага Камітэту Дапамогі Галадуючым уваходзіла непасрэднае пракармленьне галадуючых. Як дзяржаўнага забясьпечаньня галадуючыя раёны атрымліваюць кожны месяц 24 мілёны хлебных рэчаў. За рахунак шчасьлівых губэрняў павялічан лік дзіцячых пайкоў у галадуючых раёнах, дзе на ўтрыманьні дзяржавы цяпер знаходзіцца 160.000 дзяцей. Зроблены крокі дзеля палепшаньня грамадзянскага харчаваньня. У зьвязку з голадам у няўродных губэрнях пачаўся рух перасяленцаў. Апошніх налічваецца 1250000 чалавек. Дапамога, зробленая галадуючым з боку ўраду, выяўляецца ў 100 мілёнаў рублёў золатам. Дапамога гэта невялікая але прыходзіцца лічыцца з бюджэтам рэспублікі. На дапамогу галадуючым было заклікана ахвярства, дапамога якога на 10 сьнежня лічылася хлебнымі рэчамі 1.800.000 пудоў, іншымі харчамі 600.000 пудоў, грашыма 450.000 залатых рублёў. Дапамога кожны месяц павялічваецца: на працягу з ліпеня да верасьня было ахвяравана 280 000 пудоў хлеба, у сьнежні ж—каля 800000 пудоў. Асабліва прыходзіцца адзначыць мясцовасьці ў дапамозе галадуючым Курскай губэрні. З заграніцы на дапамогу галадуючым атрымана каля 2 з палавай мілёнаў пудоў розных грузаў, амаль 4 мілёны рублёў золатам. Спыняючыся на абхватах сучаснага няшчасьця, якое перавышае ўсе ранейшыя галадоўкі Расеі, Калінін кажа, што ні аб якіх рэальных посьпехах у будаўніцтве ня можа быць і гутаркі, пакуль панує голад. Перамога над голадам зьяўляецца самай галоўнай умовай у агульнай задачы адраджэньня нашай гаспадаркі.

Калінін адзначае плян практычнай працы камітэту дапамогі галадуючым камуністычнага інтэрнацыяналу. Гэты плян пабудован не на міласьці, а на працоўнай дапамозе няшчаснаму ахвярству. Гэтак, на сабраныя ў Намеччыне грошы наладжваецца меліяратыўная праца уздоўж Волгі. Міжнародны пралетарыят імкнецца ня толькі дапамагчы галадуючым, але дапамагчы адраджэньню савецкай гаспадаркі, імкнецца далучыцца да яго арганізму. Гэта лепшая форма выяўленьня паразуменьня, канчае Калінін, стала магчымым толькі з нараджэньнем савецкай Расеі.

У сваёй заключнай прамове Калінін зазначае ўялікую працу на галодным фронце доктара Нансэна. Зьезд у знак падзякі віта доктара Нансэна воплескамі.

Пасьля аднагалосна прымаецца прапанаваньне аб адлічэньні аднадзённага дэлегацкага пайка на карысьць галадуючых.

Па дакладу Калініна аб барацьбе з голадам зьезд аднагалосна ўхваляе рэзалюцыю, у якой кажацца, што 9-ты зьезд Саветаў даручае Ўсерасейскаму Цэнтральнаму Выканаўчаму Камітэту зрабіць у самым тэрміновым парадку крокі дзеля расшыраньня і паглыбленьня працы Народных Камісарыятаў і іншых савецкіх установаў у справе дапамогі галадуючым, моцна забраняваць для галодных раёнаў 12 мілёнаў пуд. харчаваньня, 25 мілёнаў насёння дзеля яравога пасеву. У рэзалюцыі прапануецца павялічыць падаткі на рэчы роскашы, увесьці процантныя адлічэньні з газдёвых і таварамянных апэрацыяў і шэраг іншых крокаў. Рэзалюцыя прызнае правідловымі зробленыя Савецкім урадам умовы з амэрыканскімі арганізацыямі дапамогі і з іншымі арганізацыямі, якія ставяць сваёй метай дапамогу галадуючым.

ЗАГРАНІЦАЙ.

Хто вырашае лёс сьвету.

ЛІФІЛЬД, 23.-XII. У зьвязку з закончанай нарадай Лёйд-Джорджа з Брыянам, на 24 сьнежня скліканы сход прадстаўнікаў ангельскай прамысловасьці і фінансаў.

Падобная нарада прамыслоўцаў, фінансістаў і прадстаўнікаў францускага ўраду адбудзецца ў Парыжы.

Харчовы падатак на Беларусі.

Сводка атрыманьняў харчовага падатку на Беларусі да 19-га сьнежня.

По Менскім павеце.

Па Менскім павеце павінна быць сабрана 250668 пуд. хлеба,—выпаўнена па харчоваму падатку 200567 (91,9 проц.). Зярна-фуражу павінны быць сабрана 219553 пуд.,—выпаўнена 72757 пуд. (78,7 процанта). Бульба павінна быць сабрана 298336 пуд.,—выпаўнена —225187 пуд. (75,4 процанта) Масьлянога семя павінна быць сабрана 12540 пуд.,—выпаўнена 24705 пуд. (197 процантаў). Круп выпаўнена 557 пуд. бабовых рэчаў 910 пуд.

Належыць, згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу—650.000 пудоў,—выпаўнена — 457 809 пуд., што азначае 70,4 процанты.

Па Барысаўскім павеце.

Па Барысаўскім павеце павінна быць сабрана 223 400 пуд. хлеба—выпаўнена 165225 пуд (73,9 процанта) Зярна-фуражу павінна быць сабрана 195 217 пуд.,—выпаўнена 16279 пуд. (78,7 процанта) Бульба павінна быць сабрана 269055 п.,—выпаўнена—167700 пуд. (62, 1 процанта). Масьлянога семя павінна быць сабрана 11158 пуд.,—выпаўнена.—3426 пуд., (80,7 процанта), Круп выпаўнена 330 пуд. і бабовых рэчаў—6988.

Належыць згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу—550.000 пуд.,—выпаўнена—395.408 пуд. (71 8 процанта)

Па Ігуменскім павеце.

Па Ігуменскім павеце павінна быць сабрана 226 995 хлеба—выпаўнена 235 560 п. (102,7 проц.). Зярна-фуражу павінна быць сабрана 199.023 пуд.—выпаўнена 162.179 пуд. (81,4 проц.) Бульбы павінна быць сабрана 271.091 пуд—выпаўнена 223.453 пуд. (82,4 проц.). Масьлянога семя павінна быць сабрана 1489 пуд.—выпаўнена 30.320 п. (268,8 проц.). Круп выпаўнена—1666 п. і бабовых рэчаў—2.542 пуд.

Належыць згодна кантрольнай кнізе да выпаўненьня на жытнюю лічбу 700.000 пуд.—выпаўнена 470.157 пуд. (67,1 проц.).

Па Бабруйскім павеце.

Па Бабруйскім павеце павінна быць сабрана 211771 пуд. хлеба,—выпаўнена 178840 пуд. (64,4 проц.). Зярна-фуражу павінна быць сабрана 171032 пуд.,—выпаўнена 94997 пудоў (55,5 процантаў) Бульбы павінна быць сабрана 251799 пуд.,—выпаўнена 172554 п. (68 проц.). Масьлянога семя павінна быць сабрана 10845 пуд—выпаўнена 15039 пуд. (138,6 процантаў). Круп выпаўнена 28884 пуд, і бабовых рэчаў 349 пуд.

Належыць, згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу 65.0000 п.—выпаўнена 340368 пуд. (52,3 проц.)

Па Слуцкім павеце.

Па Слуцкім павеце павінна быць сабрана 182110 пуд. хлеба,—выпаўнена 192076 пуд. (105 4 проц.) Зярна-фуражу павінна быць сабрана 161664 пуд.,—выпаўнена 102274 пуд., (63.2 проц.). Бульбы павінна быць сабрана 225973 пуд.,—выпаўнена 130191 (57, 7 проц.). Масьлянога семя павінна быць сабрана 9382 пуд,—выпаўнена 19592 пуд., (209, 9 проц.) Круп выпаўнена 939 пуд. і бабовых рэчаў—58[illegible] п.

Належыць, згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу 515 пуд., - выпаўнена 338802 пуд. (65,8 проц.)

Па Мазырскім павеце.

Па Мазырскім павеце павінна быць сабрана 72718 пуд. хлеба,—выпаўнена 88285 пуд. (121, 4 проц.). Зярна-фуражу павінна быць сабрана 57678 пуд.,—выпаўнена 20357 пуд. (25, 1 проц.). Бульба павінна быць сабрана 85818 пуд.—выпаўнена 55143 пуд. (64,2 проц.). Масьлянога семя павінна быць сабрана 4258 пуд,—выпаўнена 17800 п. (41,8 процантаў.) Круп выпаўнена 9434 пуда і бабовых рэчаў—403 п.

Належыць, згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу 300 000 пуд,—выпаўнена 160795 пуд. (55,5 процанта).

Падлік атрыманьняў харчовага падатку па ўсёй Беларусі.

Па ўсёй Беларусі на 19 сьнежня належала да выпаўненьня: хлеба—1167662 пуд.,—выпаўнена 1090553 пуд. (93,3 процанта), зернефуражу—1004367 пуд; выпаўнена—705501 пуд. (70 процантаў); бульбы 1402069 пудоў, выпаўнена 974233 пуд., (64,4 процантаў), масьлянога семя—59622 пуд., выпаўнена 142213 (238,5 процанта); круп выпаўнена 35855 пуд. і бабовых рэчаў 11704 пуд.

Належыць, згодна кантрольнай кнізе, да выпаўненьня пры пераводзе на жытнюю лічбу 3365000 пуд.,—выпаўнена 2161339 пуд. (64 проценты).

ХАРЧОВЫ ДВУХТЫДНЕВІК.

Бабруйск.

Вёскі Бабруйскага павету маюць добрыя і сьвядомыя адносіны к харчоваму двохтыднёвіку.

Сяляне вёскі Рожнетава Замоскай валасьці, даведаўшыяся аб адносінах улады да утайкі пашні, заявілі аб утаеных 25 дзесяцінах. Згодна ведаў, якія маюцца ў павятовым камітэце харчаваньня, вёска даказала на ўсе 100 процантаў утайшчыкаў пашні. На сходзе Рожнетаўскія сяляне вынесьлі згоду аб выпаўненьні падатку з выяўленай пашні ў працягу бліжэйшых дзён.

У Любоніцкай валасьці праца яшчэ не разгарнулася ў дастатковай меры. Пакуль што выяўлена 14 дзесяцін пашні і 30 дзесяцін лугоў.

Двохтыднёвік меў уплыў на ўзмацненьне харчовага падатку. Качэрыцкая валасьць за апошнія 10 дзён (да 21 сьнежня) аддала каля 500 пуд. зернавога хлеба.

Бортнікаўская валасьць аддала каля 250 зернавога хлеба і 200 пуд. бульбы.

Павялічылася атрыманьне воўны. 10 валасьцей, якія прымацаваны да Бабруйскай Загатоўчай Канторы аддалі за час ад 11 да 21 сьнежня 13 пуд. воўны. Сена за гэты тэрмін у Загатоўчай Канторы атрымалася каля 2000 пудоў.

Слуцкі павет.

Харчовы двухтыднёвік, які адбываецца ў Слуцкім павеце, дае добрыя вынікі. Жыта атрымана; за 19 сьнежня—628 пуд, за 20 сьнежня 720 пуд. Сялянамі падвозіцца харчовы падатак добра.

Бабруйскі павет.

Па Глівінскай валасьці ў трох вёсках выяўлена 886 дзесяцін, па Зьміцровіцкай валасьці выяўлена 859 дзесяцін, па Валасовіцкай валасьці выяўлена 486 дзесяцін пашні. У павеце мелася два выпадкі калектыўнай абкладкі. Вынікі далі добрыя.

ЗМАГАНЬНЕ З ГОЛАДАМ.

Беларусь — галадуючым.

Прыезд дзяцей з галадуючых губэрняў.

У Бабруйск прыбыла першая партыя дзяцей у 189 чалавек з галадуючых мясцовасьцяў (Чуваскай вобласьці). Дзякуючы добраму дагляду з боку пэрсаналю, сьмяротных выпадкаў у дарозе ня было. Перахварэла ўсяго 2 проценты. Сярод пэрсаналю 4 хворых тыфусам.

Для прыехаўшых дзяцей падрыхтованы два прыёмнікі. Адзін з іх—„Дом Адпачынку“—зьмесьціць больш паловы ўсіх прыехаўшых дзяцей. Ён абстаўлен ложкамі і іншай мэбляй. У прыёмніках маецца здавальняючы лік харчоў.

Саюз мэдыцынскіх і санітарных служачых—галадуючым.

(Бабруйск.)

Камісія дапамогі галадуючым пры саюзе мэдыцынскіх і санітарных служачых сабрала 1 937.000 руб. За лекцыі і спэктаклі атрымана 300.000 руб. Грошы перададзены ў павятовую камісію дапамогі галадуючым. Апрача гэтага саюз пастанавіў, што працаўнікі ўстановаў павятовага аддзелу аховы здароўя павінны адлічваць для галадуючых 10 проц. пайка і пэнсіі кожны месяц. У больніцах кожны месяц адлічваецца па 4 фунты мукі з кожнага служачага. Камісія робіць крокі дзеля дапамогі галадуючаму мэдыцынскаму пэрсаналю Паволжа.

Дапамога галадуючым.

(Бягомльская вол. Бабруйск. пав.)

На карысьць галадуючых у павятовую камісію дапамогі галадуючым паступіла 10 пуд. жыта, 3 п. 20 фунт. ячменю, 3 п. гароху, 101 п 20 ф. бульбы, 6 п. мукі і 430 612 руб. грашыма. Валасной камісіяй ва ўсіх сельскіх саветах арганізованы сельскія камісіі дапамогі галадуючым, якім дадзены належачыя інструкцыі.

Слуцк—галадуючым.

У павятовую камісію дапамогі галадуючым да 1-га сьнежня паступіла 124 пуд. розных харчоў і 17.980.700 руб. грашыма.

Галадуючым.

(Узьдзенская в. Ігуменск. пав.)

Павятовай камісіяй дапамогі галадуючым унесена ў павятовы аддзел грашовых справаў 309.120 рублёў.

Дудзіцкая воласьць—галадуючым.

(Ігуменскі пав.)

Валасной камісіяй пры мясткоме Саюзу Працаўнікоў Асьветы сабраны ахвераваньні на карысьць галадуючых Паволжа 9 пуд. 34 фунты збожжа, 448 пуд. бульбы, 74 ф. лёну і 1.300.000 рублёў грашыма.

На чырвоную дошку.

(С. Амельна, Ігуменскага пав.).

Бедны батрак Андрэй Прыцэпчык ахвераваў галадуючым Паволжа 10 пуд. бульбы і 10.000 рублёў грашыма.

Па галадуючай Саратаўскай губэрні.

Страхі голаду.

У гэты час жыхарства ва многіх мясцох Саратаўскай губэрні харчуецца рознымі травамі, бур'яном, цыбуляй, часнаком, падлаю, сабачынай, катамі, пацукамі, жабамі, суслікамі і дохлай рыбай.

Дзеці бадай пагалоўна выміраюць з прычыны кепскага харчаваньня матак. Галадуючыя робяць дрыгву з сырых скур. У сяле Арлоўскім у адной хаце нашлі паміраўшую ад голаду кабету, якая толькі перад гэтым радзіла; у другім месцы сядзяць дзеці ад 17 да 7 гадоў і глыдаюць косткі зарэзанага імі на днёх сабакі.

Мы павінны голасна гукаць. Мы павінны зрабіць усё для дапамогі жыхарству, каб ня даць яму памерці з голаду.

Мы ня можам аставацца глухімі, а пачуць гэтыя, душу раздзіраючыя, стогны, якія нясуцца з выміраючых сёл і вёсак.

Мы павінны вырваць іх з абоймаў голаду.

Неабходна хуткая і шырокая дапамога рабочых і сялян і ўсіх працаўнікоў.

Толькі пры гэткіх абставінах мы выратуем выміраючых дзяцей і старых Паволжа.

Амэрыканскае харчаваньне ў Саратаве.

Першыя ангельскія сталоўкі ў Саратаве адчыніліся 25 кастрычніка. У Саратаве іх маецца ўжо 108.

За лістапад імі адпушчана 613000 порцыяў. Да 1 сьнежня сталоўкамі адпушчана 646 553 абедаў. У сярэднім штодзённая здавальняючая здольнасьць усіх кухняў адбываецца ў 4029 абедаў. З адпускаемых абедаў 979 даюцца па картачках, астатнія чынам жывой чаргі.

Патрэбна неадкладная дапамога.

(С. Чаадаеўка, Аткаарскага павету).

Голад памярэцца. З прычыны адсутнасьці харчоў, дапамогі бадай што зусім ня робіцца.

Лічбы галадуючых.

У Вольскім павеце зарэгістравана: сталых 12857 чалавек і дзяцей —53273.

У Новаўзенскім павеце.

Жыхарства павету лічыцца, з 130 тысяч чалавек, з іх 80 тысяч зусім галадуюць.

Рэжуць коняў, вярблюдаў, рагатую жывёлу. Калі ня будзе дастаўлена своечасова патрэбнай дапамогі, то ўся жывёла да вясны будзе перарэзана.

На грунце голаду надзвычайна ўзмацнілася крадзежа асабліва жывёлы і харчоў. Калі дапамогі не будзе, то тысячы людзей памруць з голаду.

Дзергачоўскі павет.

У Алгацінскай воласьці Дзергачоўскага павету адчынена 11 сталовак. У камітэце ўзаемнай дапамогі атрымана ахвяраваньняў на 4 мільёны рублёў і 207 пудоў бульбы.

Кузьнецкі павет.

Кузьнецкая павятовая эканамічная нарада пастанавіла адлічыць 5 процант ў выработку з усіх фабрык і заводаў Кузьнецкага павету на карысьць галадуючых.

Чакаюць дапамогі.

У Ялхоўцы, Саратаўскай губэрні, лік патрабуючых хуткай дапамогі дзяцей дасягнуў да 5098 чалавек. Сьмяротных выпадкаў на грунце голаду за кастрычнік і лістапад 663. Зарэгістравана хворых на грунце голаду: дзяцей—2735 і старых—399 чалавек.

Патрэба ў харчох.

Для прахарчаваньня галадуючых Камышынскага павету да жніўня месяца 1921 году патрабавалася: 4,225,000 пуд. бульбы, 211250 пуд. мяса і 28,150 пуд. тлустасьцяў.

У Яланскім павеце.

Па павету адбываецца самаабкладка на карысьць галадуючых.

Заворка на зіму.

У 22 валасьцёх Кузьнецкага павету заворана 30 тысяч дзесяцін па абавязковаму пляну, да заворкі было назначана 30 тысяч дзесяцін. У 330 валасьцёх засеяна 28 тысяч дзесяцін азімага кліну.

Факты голаду.

У Суха-Карабулакскай воласьці Саратаўскага павету становішча ўсё горшае і горшае. Большая частка жыхарства харчуецца сурагатамі. Рэжуць на мяса коняў.

Дзеці, якія ходзяць у школу, падобны да мерцьвяцоў. Настаўнікі ў надта цяжкім становішчы: ніякія харчы імі не атрымоўваюцца, пэнсія не атрымана за 6 месяцаў. Голад расьце і павялічваецца. Кожны дзень прыносіць новыя і новыя ахвяры.

Надзеі на ўраджай.

Усяго па Кузьнецкаму павету засеяна 41760 дзесяцін, з якіх 10 процантаў абяцаюць даць сярэдні ўраджай, 30 процантаў ніжэй сярэдняга, 30 процантаў кепскі і 1 процант добры. Астатні засеў увесь прапаў з прычыны позняга севу.

Асьвета на Беларусі.

Так працуюць камуністы.

Недалёка ад станцыі Пухавічы Ігуменскага павету ў савецкай гаспадарцы „Шарамысьлі“ камуністамі, прыехаўшымі ў мінулым годзе з Амэрыкі, утворана сельска-гаспадарчая камуна „Зьвязда“.

Не гледзячы на тое, што ўсе амаль камуністы доўгія гады працавалі на фабрыках і заводах Амэрыкі, яны і ў земляробстве дзякуючы сваёй энэргіі дабіліся посьпехаў. З першых жа крокаў у новай галіне працы яны паказалі, што пры ўвазе і добрай абробцы поля, пры дагляде за садамі можна дабіцца хуткага палепшаньня гаспадаркі. Яны не супакоіліся на першых выніках. Яны сталі пашыраць свае пазнаньні вэрхадчымі навучэньнямі сельскай гаспадаркі. Дзякуючы суседзтву Марыя-Горскага Сельска-Гаспадарчага Тэхнікуму і старэньню аднаго з настаўнікаў з 2—3 студэнтамі гэта выявілася магчымым зьдзейсьніць.

І вось у камуне было наладжана чытаньне лекцыяў па некаторых прыродазнаўчых навуках і сельска-гаспадарчых пытаньнях. У іх увайшлі: геолёгія, батаніка, вучэньне аб складзе зямлі, вучэньне аб расьлінах, агульнае і прыватнае земляробства, гародніцтва, *садаводзтва, лугаводзтва, балотазнаўства, агульнае і прыватнае жывёлаводзтва і цэлы шэраг іншых прадметаў.*

Дзеля выкладаньня гэтых лекцыяў, пэўна ў вузкай форме, назначана было 120 гадзін, якія размяркованы на некалькі месяцаў, лічачы па 6 гадзін на тыдзень.

Чытаньні, якія пачаліся з 8 кастрычніка, цягнуліся амаль бяз спыненьня. Лекцыі наведваюцца слухачамі акуратна і слухаюцца ўважна, а пасьля лекцыяў ціпгля адбываюцца гарачыя гутаркі па розных пытаньнях сельскай гаспадаркі і прыродазнаўства.

Выкладаньне лекцыяў маецца на ўвазе скончыць к канцу лютага 1922 году, і з надыходам палявой працы камуністы, атрымаўшы такую падгатоўку, яшчэ з большай энэргіяй возьмуцца за сеялку, за ўгнаеньне зямлі, за плуг і ня зробяць тых памылак, якія маглі быць рабіліся ў прайшоўшым годзе. Больш бы такіх чытаньняў! Вучастковыя аграномы павінны ўзяць прыклад з тэхнікуму і хаця б у меншым абхваце павінны рабіць такія чытаньні ў сваіх вучастках. Сялянства і краіна будуць дзячны ім.

Сяляне і справа асьветы.

(Барысаўскі павет).

Ва ўсіх сёлах і вёсках Барысаўскага павету пытаньне аб дапамозе школе зьвярнула ўвагу сялян. У адносінах к гэтаму пытаньню можна знайсьці розьніцу паміж сьвядомым і цёмным. У некаторых валасьцёх самі сяляне з радасьцю прымаюцца за папраўку школ, разьмяркоўваюць сярод сябе неабходны для настаўнікаў лік харчоў. У іншых жа вёсках сяляне ўсё яшчэ не зразумелі карысьці асьветы для іх і нічога яшчэ ня робяць на карысьць школы. Бываюць нават такія сёлы, дзе грамадзяне патрабуюць толькі навучаньня малітваў. У Прусевіцкай воласьці адбыўся зьезд, на якім сяляне ухвалілі рэзалюцыю, што ўсе школы знаходзяцца на ўтрыманьні жыхарства і быў выпрацаван каштарыс з 1 лістапада 1921 году да 1 га жніўня 1922 году на 362 пуды хлеба, 184 п. бульбы і 18 п. 6 ф. тлустасьцi дзеля забясьпечаньня настаўнікаў. Увесь гэты лік харчоў разьмяркован па ліку ворнае зямлі. Такім парадкам выйшла на 1 дзесяціну 3 ф. хлеба, 1 з паловай ф. тлустасьці. У валена было абавязаць сельскія саветы зрабіць разьмеркаваньне па аддзельных гаспадарках і скончыць выкананьне да 1 га студзеня 1922 году. Папраўка школьных памяшканьняў была пачата зараз жа. Дзеля гэтага зараз жа былі выкліканы пячнікі, якія папраўлі печы ў памяшканьні бышай „казёнкі“, якая абсталёвана пад народную бібліятэку. Такім парадкам, царская карчма абярнулася ў царкву навукі. Такім жа чынам працуюць і грамадзяне Валяціцкай воласьці. 11-га сьнежня ў сяле Валяцічах адбыўся зьезд загадчыкаў хатамі-чытальнямі. На гэтым запраўды культурным зьездзе была ўхвалена гэткая рэзалюцыя: 1) склікаць сходы грамадзян у хатах-чытальнях, дзе ім будуць чытацца газэты, адозвы савецкага ўраду, дэкрэты, пастановы, навуковыя артыкулы аб земляробстве і іншыя пытаньні з тлумачэньнямі; 2) кожную нядзелю хаты-чытальні павінны быць забясьпечаны газэтамі і новай літаратурай; 3) зьвярнуцца да належных апалаў іх устаноўў аб забясьпечаньні хат-чытальняў апалам Так працуюць і ідуць да сьвету сьвядомыя сяляне. Зусім іншы характар маюць адносіны да асьветы Бягомельскай воласьці. Там грамадзяне патрабуюць ад беднага настаўніка толькі аднаго—навучыць іх дзяцей малітвам і закону Божаму, а пісьменства і пазнаньня ім непатрэбна. Аб папраўцы школ яны і ня мысьляць. Школы знаходзяцца ў вясковых хатах бяз шкла. Вокны забіты фанэрай. Але, наогул, можна сказаць, што такія выпадкі рэдкія. Сялянскія грамады імкнуцца да сьвету і дойдуць да яго.

Вось дык помста!

(С. Хутар, Ігуменскага павету).

У „Зьвязьдзе“ была надрукована пісулька аб тым, што Хутарскі аддзел народнае асьветы не працуе. Прачытаўшы гэтую пісульку, загадчык аддзелам народнае асьветы тав. Міцкевіч здагадаўся, што гэта напісаў адзін з настаўнікаў. Калі астатні зьявіўся за атрыманьнем для школы газы, тав. Міцкевіч навальіўся на яго, вылаяў і ня даў газы. Добрая помста!

Патрэбны ня гутаркі, а справа.

(М. Пухавічы, Ігуменскага павету.

Школьна-гаспадарчая камісія па правядзеньню самаабкладкі на патрэбы асьветы пачала ўжо сваю працу. Было некалькі арганізацыйных сходаў, на якіх ні да якіх вынікаў ня прышлі, бо сяляне ўпарта кажуць, што для іх самаабкладка надта цяжкая. Час не чакае. У настаўнікаў няма хлеба, а займацца ж патрэбна. Узварухніцеся таварышы!

Нам пішуць.

Школа не багадзельня.

(Крайск, Барысаўскага павету.)

Пры разьмеркаваньні паміж настаўнікамі пайкоў, асабліва браніраваных, зьвяртаюць больш увагі не на іхнюю дзейнасьць, працу, якую яны палаладаюць, а на іхнае сацыяльнае становішча. Калі ён забясьпечан, дык не павінен атрымліваць пайка, асабліва браніраванага, хоць бы ён па сваей працы і варт быў яго. Шмат настаўнікаў, шчыра працуючых у пэдагагічным напрамку, робячых вялізную карысьць школам, не атрымліваюць пайкоў толькі дзеля таго што яны жывуць у багацейшых бацькоў, а той, хто і вокам не загляне ў школу, хто рук ня прыложыць да школьнай працы, той найчасьцей атрымлівае нават броньпаёк дзеля таго толькі, што ён бедны.

Такі погляд, такое разьмеркаваньне пайкоў вельмі шкодзіць у працы шчырых настаўнікаў, бо не атрымліваючы нічога, яны прымушаны зьвяртаць шмат увагі на працу па гаспадарцы, бо трэба сачыцца, што ў нас яшчэ няма чыста ідэальных настаўнікаў, якія б, адрокшыся ад сваіх інтарэсаў, выключна аддаліся б інтарэсам школы, асабліва гэтага настаўнік ня можа зрабіць у такі галодны момант, калі ў кожнага першай думкай стаіць забясьпечаньне сябе ад голаду.

Дык калі ў нас зьяўляюцца такія настаўнікі, каторыя чымусь-ці ўвесь свой погляд, усю сваю карысную працу прыносяць школе, калі, дзякуючы ім, разбураныя школы папраўляюцца і прыймаюць у сябе дзясяткі вучняў кожная, мы не павінны глядзець, што ёсьць у яго бацькі і подлуг гэтага ці даць яму паёк.

Шмат жа ёсьць такіх настаўнікаў, якія лезуць у школу толькі дзеля таго, каб атрымаць пэнсію, каб зьберагчы свае хаты ад рэквізыцыяў, а фактычна гэтыя школы нават і не функцыянуюць за адсутнасьцю школьных рачаў; настаўнікі ж гэтыя—на браньпаткі першыя, бо яны бедныя.

Хоць ужо з першага лістапада ўсялякія пайкі ня будуць атрымлівацца настаўнікамі, але гэта трэба ўзяць на ўвагу, бо ў распараджэньні аб самаабкладжэньні народу дзеля патрыманьня настаўнікаў сказана, што багацейшым настаўнікам трэба выдаваць меншую долю фунтаў.

Здаецца, у нас школы існуюць не дзеля таго, каб кармiць бедных,—на гэта ёсьць іншыя прытулкі. Школа ж павінна падтрымліваць такога настаўніка, які прыносіць ёй карысьць, які пакладае ў ёй усе свае пэдагагічныя сілы. Калі на гэта будзе зьвяргацца больш увагі, дык тагды ў нас будзе больш шчырых працаўнікоў і менш такіх, якія лезуць у школу толькі дзеля сваіх асабістых мэтаў.

Тауро.

Савецкая друкарня. Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі. Р. В. Ц. (№ 29.) Менск.